

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 n. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 28 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izločijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Katoliška univerza v Solno-gradu in Slovenci.

Že več kakor pol stoletje je staro zahtevanje, da se nam ustanovi lastno vseučilišče v Ljubljani. Ko je kranjski deželni zbor na predlog napredne stranke v ta namen dovolil pol milijona kron, se je začelo živahno gibanje za pridobitev univerze in lani je stvar prišla tudi pred državni zbor ter se je pokazalo tako tam, kakor potom raznih izjav, da je vseučilišče prva kulturna zahteva slovenskega naroda.

Klerikalna stranka se je kazala tej zahtevi dosti prijazno, ali od prvega trenotka je bilo očitno, da ne izvira ta prijaznost iz prepričanja, marveč iz taktičnih nagibov. Klerikalci se niso upali nasprotovati tej eminentno narodni in kulturni zadevi, a da jim ni nič za njeno uresničenje, to kaže njih delovanje za ustanovitev nemškega katoliškega vseučilišča v Solnogradu.

Skoro v tistem času, ko je bilo v nas gibanje za vseučilišče najživahnejše, so poglavarji slovenskih klerikalcev, namreč škofje v družbi z nemškimi škofi sklopili o ustanovitvi nemške katoliške univerze v Solnogradu in kovali načrte, kako se dobe za to ustanovitev potrebna sredstva.

In sedaj so od besedij prestopili k dejanjem. Izšel je te dni nekak skupen pastirski list, ki pozivlja katoličane k darovanju prispevkov za nemško katoliško univerzo v Solnogradu.

To pobiranje prispevkov za popolnoma nepotreben, da, škodljiv zavod, za nemško univerzo v Solnogradu, se organizira tudi med Slovenci in že so začeli s prižnic agitirati: dajte, dajte, slovenski kmetje, za ustanovitev nemške katoliške univerze v Solnogradu.

Začelo se je to v nedeljo. Tisti dan, ko se je v Šmarju pri Jelšah vršil shod, ki je zahteval ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, se je v istem

okraju zgodilo, da je župnik s prižnice napovedal pobiranje »prostovoljnih« prispevkov za nemško univerzo v Solnogradu.

Zopet bodo drli slovenskega kmeta. Ta sicer nima nič preveč, ta mora sicer že sedaj »prostovoljno« prispevati za vse mogoče reči, za cerkve in samostane, za misijonarje in zamorčke, za papeža in za metrese rimskih kardinalov, a to še vse ni dovolj. Zdaj naj plača slovenski kmet še davek za napravo zavoda, ki naj postane bojno središče klerikalizma, za napravo zavoda, ki je naperjen proti njegovim kulturnim in narodnim interesom.

Tisoč narodnih potreb imamo Slovenci, nebroj je slovenskih zavodov in društev, ki so potrebni in zaslužijo podporo, saj delujejo na korist slovenstva, na blagor slovenskega naroda, a duhovščina nalaga sedaj našemu narodu nov harač za popolnoma tuj namen in drla bo našega kmeta s svedrom, kakor ga dre vedno, kadar se gre za bisago!

Ta nova akcija, ki se razširi ne le po Štajerskem, nego tudi po vseh drugih slovenskih pokrajinah, nam pa tudi kaže, kako neresna in hinavska je prijaznost, ki jo kažejo klerikalci slovenskemu narodnemu prizadevanju glede univerze v Ljubljani. Za to narodno prizadevanje imajo semintja kako besedo, za nemško klerikalno univerzo v Solnogradu pa delajo, in sicer z zavestjo, da se s to univerzo ubije slov. univerza v Ljubljani. Če se ustanovi nemška klerikalna univerza v Solnogradu, je gotovo, da napne slovenski klerikalizem vse sile v namen, da bi slovenski dijaki obiskovali nemško klerikalno univerzo, a da postane potem univerza v Ljubljani nemogoča, je jasno kakor beli dan! Klerikalci so pač vedno izdajalci narodnih svetinj in narodnih koristij.

V Ljubljani, 6. avgusta.

Potovanje ministrskega predsednika Körberja na Ogrsko.

Dobro je še v spominu, kako zmagoslavno je govoril pred zaključkom parlamentarnega zasedanja minister Körber v gospodski zbornici. Rekel je, da Avstrija nikakor ni več voljna prijaviti napram ogrskim zahtevam glede carinske in trgovinske pogodbe. Tačas je vse občudovalo Körberjevo srčnost, češ, to je mož, ki ne pusti igrati z avstrijskimi koristmi. Očitno je govoril tačas Körber tako samozavestno pod prijetnim vtisom, ker se mu je parlamentarna delavnost tako dobro posrečila, pa je mislil, da užene njegova vztrajnost in neizprosost tudi madjarsko poželjivost. Potem pa je sledilo mesece dolgo prekinjenje v nagodbnih pogajanjih. Deželni zbori so završili svoje delo, in treba bo misliti, kako se zopet zagotovi uspešno delo v parlamentu. Tega pa ni pričakovati, ako se prej ne uredijo razmere med obema državnima polovicama. Vse to so zasledovali ponosni Madjari ter mirno čakali. In moralo je tako priti. Körber je spoznal, da se madjarska vlada ne bo bližala s ponudbami, ker se čuti zmagovalca. Zato ni Körberju drugega preostajalo, kakor da se sam spokorno približa. Te dni potuje k ogrskemu ministrskemu predsedniku v njegovo poletno bivališče v Ratot. Prijetna pot pač ni to za Körberja, saj ne nosi znaka prijateljskega sestanka, temuč neizprosne sile. Umevno je, da ponizani ne bo narekoval Madjarom pogojev, temuč bo primoran sprejeti to, kar bo ogrska polovica pripravljena prepustiti. To pa bo seveda malo ter se bo pač težko razločevalo od tega, kar je naša industrija napram Madjarom dosedaj imela.

Kmetijski štrajk v Galiciji.

Razglas galiskega namestništva je napravil splošno dober utis ter so se začela v nekaterih okrajih takoj pogajanja med posestniki in delavci. Delavci so izjavili, da gredo na delo, ako se tuji delavci zopet odstranijo. Po nekod v premeišelskem okraju so domačini napadli

tuje delavce ter odnesli pluge z njiv. V Chmielowki so pobili štrajkujoči vsem onim, ki so šli na delo, okna na stanovanjih ter razmetali požeto in povezano žito. Povsod prihaja novo vojaštvo, kar štrajkujoče še bolj razburja. Metropolit grof Szeptycki je razposlal štrajkujočim v svojem okraju okrožnico, naj ne prekoračijo zakonov, ker so že pripravljene hude odredbe. V Niesluchowu je prišlo vojaštvo, dasi tam ni bilo štrajka. Občinski predstojnik se je uprl, prevzeti vojaštvo v stanovanje, čemur so se pridružili tudi kmetje. Prišlo je do spopada z vojaštvom, pri čemur je poveljujoči nadporočnik s sabljo ranil pet oseb, dve smrtno nevarno. Takoj na to pa je tudi napočil štrajk. V vasi Buzowka se je sešlo na mirno posvetovanje na polju 500 kmetov. Prišli pa so ulani ter začeli kmete z golimi sabljami razganjati. Več oseb je bilo ranjenih ter 173 oseb aretiranih, ki so jih povezali z vrmi ter zaprli čez noč skupno v neki hlev.

Sestanek nemškega in ruskega cesarja.

V finskem mestu Reval sta se sešla danes ruski in nemški vladar, da prisostvujeta velikim vajam ruskega brodogra. Vladarja ostaneta skupaj tri dni. Rusko, nemško in deloma tudi avstrijsko časopisje pripisuje temu sestanku velik politični namen, kajti za evropski mir je najboljše jamstvo, da obstojite ne le trozveza in dvozveza, temuč da se zopet iz teh zvez snujejo medsebojne prijateljske vezi, kakor je to pokazal obisk italijanskega kralja a sedaj nemškega cesarja pri ruskem carju. Velika važnost pa se sestanku pripisuje še posebno zategadelj, ker se snideta tudi nemški državni kancelar in ruski minister zunanjih zadev. Pruski listi vsled tega povdarjajo, da ta dva politična funkcionarja gotovo nista prišla s svojima vladarjema v finski zaliv le manevre gledat.

Najnovejše politične vesti.

Za katoliško vseučilišče v Solnogradu pozivajo škofje v posebnih okrožnicah prispevati. Strogo katoliški

LISTEK.

Knjige „Slovenske Šolske Matice“ za leto 1901.

Poroča dr. Jos. Tominšek.

Od prastare dobe sem je opazoval svet velikansko moč, ki leži v združenju množice poedink — četudi slabih — in je sklepeje iz nedvomnih činjenic ustvaril iz njih posnet splošen nauk za življenje. Ali prav tako stara je skušnjava, da vzklije čisto najbujnejše življenje iz razdružitve, ali popolnoma pasivne ali zvezane z nagonom, svoj individualizem uveljaviti tudi drugod: to je boj! »Boj je ustvarjajoča sila«, je rekel poltisoč let pred Kr. Heraklit. — Kakor se rešujejo enostranski mnoga temeljna vprašanja o življenju, ki se na nje daje odgovor z zanosom absolutne prepričevalnosti v obliki »krilate besede«, citata, pregovora, tako je tudi tu: absolutnosti pri takih pravilih ni. V praksi, kjer veljajo maksime največ, je čisto res treba, da se vsaj začasno uveljavi kako pravilo, ki daje pravec posamezniku, v njenemu se kretati po odkazani stezi in nesposobnemu si poiskati originalnih

bližnjic; ali tudi praksa more in včasih mora sprejeti v okvir ene maksime tudi poteze iz kake druge; saj ima v praksi celo marsikaj svoje križišče, kar se v strogi teoriji izključuje. Ali treba je doognati, kje in kaka so križišča; to pa se ne posreči vsakemu; komur se posreči, ta je organizator, ta vstvarja žive in životvorne organizme, ki delujejo v njih različne sile složno.

To se da prenesti na društva, na »Šolsko Matico«. Prav pri »Šolski Matici« kažejo proroška znamenja, da je v njo utelešena organizacija, ki bo skupljala individualne moči v združen namen. Reditelji te Matice so tudi reditelji...

Pri nobenem stanu menda ni bilo pri nas delovanje tako razpršeno kakor pri učiteljstvu; individualizem učiteljev je bil na tem, da postane separatizem. — Velike počitnice l 1899. pa so prinesle nakrat dramilo učiteljem; došla je vest, da se snuje pedagoško-knjižno društvo, ki bo sprejemalo v svoje okrilje vse učiteljstvo, srednjih in ljudskih šol; v sredi l. 1900 je istinito že obstala »Šolska Matica«... Zanimanje za novo društvo se je vzbujalo tem bolj, ker je agilen začasni odbor zbiral Matici otroke s pra-

vimi sredstvi ter z novo živavostjo, ki je posledica resnega navdušenja za dosegljiv lep namen. Stvarno vabilo je bil program; namenilo se je izdajati: Pedagoški Letopis, didaktiko, občno pedagogiko, zgodov. slov. pedagog., knjižnico realij ter komentar k čitankam. — Tako se je nabralo za l. upravno leto 819 članov. — Za l. 1901 so izšla tri dela:

1. „Pedagoški Letopis“ 1901.

I. zvezek. (Uredila H. Schreiner in V. Bežek.) — Ime »Letopis« se nam je priskutilo, odkar smo dobivali skozi desetletja od »Slov. Matice« Letopise, ki niso bili letopisi. Ime je sicer dim, ali prelubi svet, navajen nagle sodbe in obsodbe, sodi rad le po zunanosti; neprikladnost imena vzbuja prvo mržnjo, ki postane vir predsodkov. — »Pedagoški Letopis« pa bo prinašal poleg upravnih poročil »sliko pedagog. ved, kakor so se razvijale in se razvijajo, opozarjal bode na pedagoška vprašanja... ter seznanjal čitatelje z dotičnim slovstvom«; prinašal bo tudi statistiko in zgodovino slovenskih šol ter poročilo o delovanju našega učiteljstva. Ko bi se dal načrt vsako leto izvršiti, bi bil to vzoren letopis, kakor ga v tej popolnosti v eni knjigi ne dobimo

nikjer. Ali iz zunanjih ozirov na obsežnost in ceno bi se morali posamezni sestavki hudo skročiti. Ker golo okostje ne služi nikomur, je bolje, da uredništvo naravnost priznava, da ne bo možno — pa ne samo »iz početka« — poročati vsako leto o vsaki točki; skrbelo pa se bo, da pridejo v kratkem vse točke na vrsto. — To leto obseza poleg imenika društvenikov, poleg »Poročila o društvenem delovanju« (priobčil tajnik Fr. Gabršek) in seznamka »tem in tez pedagog. poročil pri... učiteljskih skupščinah l. 1901« (stavil Jakob Dimnik) še šest konstruktivnih spisov: Ravnatelj H. Schreiner stavi temelj za rešitev vseh podrobnih pedagog. vprašanj z bistrim pregledom »Zgodovine pedagogike, obče pedagog. in pomožnih ved«; ja z sem poročal o metodi in pomenu pouka v latinščini; strokovnjaška poročila so spisali J. Koprivnik o prirodopisu, Fr. Hauptman o prirodoslovju, Jožef Schmoranz o risanju, Pavla pl. Renzenberg o ženskih ročnih delih. — Naj tudi ti spisi ne zadostujejo vsaki potrebi, dosegli so svoj namen, ako v lapidarnih potezah opozarjajo na trenutno stanje onih ved.

(Konec prih.)

profesor Pernter na Dunaju pa je škofu naravnost povedal svojo neugodno sodbo o katoliški univerzi. — Nemški učiteljski shod v Opavi je zahteval, da se pesem »Wacht am Rhein« sprejme v šolsko zbirko. — Kulturni boj na Francoskem. V Cruetu so pri zatvoritvi kongregacijske šole ženske napadle vladnega komisarja, ga vrgle na tla ter preteple. — Začasno jezikovno pomirjenje med Nemci in Čehi hoče Körber na vsak način doseči pred sestankom državnega zbora. V prvi vrsti hoče vedeti, pod katerimi pogoji bi dovolile nemške stranke češki notranji uradni jezik. — Španska kraljica Marija Kristina se poda kmalu iz Badena v Traunkirchen, kjer se bo sešla s cesarjem. — Bolgarsko sobranje je dovolilo za Šipkaslavnost in letošnje vojaške vaje 250.000 frankov. — Španski ministrski predsednik Sagasta je izjavil, da je truden ter je njegova ura že prišla.

Dopisi.

Iz Kandije nam pišejo: Dvorni svetnik Šuklje je, kakor znano, šel v penzijo v krepki moški dobi. Lahko bi še delal. Davkoplačevalci morajo mesto njega drugega dvornega svetnika rediti in še njemu penzijo plačevati. To je tako v naši Avstriji, kjer bo skoraj več penzionistov, kakor delavnikov, produktivnih ljudi. Ljudje, ki ne dobivajo v davkarijah svoje plače, umrjo v komatu. Tudi so nam znani slučaji, da uradniki služijo in delajo tako dolgo, da jim smrt vzame pero iz rok. Imamo prav blizu moža take narave, dasi nima za otroke skrbeti. »Des Dienstes ewig gleichgestellte Uhr.« Cast mu, klo-buk pred njim z glave! Naša kandijska »ekscelenca« se pa še baha, da ima, kakor kak duhovnik na Slovenskem, po 24 ur na dan prostega časa.

Videli smo, kako bi rad porabil teh 24 ur v službi našega farovža. Domišljeval si je, — in domišljavost je v njem zdaj do vrhunca napeta, — da pridejo ponj duhovniki z nebom in zastavami. Ni šlo, kakor si je stvar mislil. Še se mora klanjati in dobrikati, še mora prijazno roke stiskati raznim duhovnikom. — Pravil je one dni nekemu župniku, da je treba vse strune napeti, da se liberalstvo zatrè. Pri-povedoval mu je drastičen slučaj: Šel sem v svoj vinograd. Srečam mlajšega kmeta. Pozdravim ga: Bog daj dobro jutro. Dobim odgovor: Meni Boga ni treba. Župnik, ki svoje ovčice dobro pozna, z glavo zmaja. — Za šalo pove to nekemu liberalnemu kmetu. Ta mu reče: Gosp. žup-nik, povejte Šukljetu, da se je debelo zlagal. — Te dni je Šuklje posedal v krčmi s par župniki. Neki plebanuš pri-poveduje, da je prišel na pošto tri minute pred šesto uro in da je bila pošta že za-prta. Šuklje, ves razgret: To se mora mi-nistru naznaniti; kar precej bom pisal hofratu Neubauerju, da to stori. Župnik, drugače počena duša, jemlje svoje besede nazaj in hoče stvar omiliti, češ, da se je morda v času motil. Šuklje dreza vanj, da je vendar tako moralo biti, kakor je prej župnik pripovedoval. Župnik od-jenjava, Šuklje zopet dreza. Nekateri pa-metni gosti vstanejo ter prisedejo k drugi mizi. Gabilo se jim je! Tako deluje dvorni svetnik Šuklje v pokoji, »graačak na Kamnu«. Ali smo že imeli Slovenci temu sličen eksemplar?

Iz Loškega Potoka. Dne 11. no-vembra 1901 smo otvorili prekrasno novo štirirazrednico. Monumentalno poslopje dogradilo se je z velikimi žrtvami in z velikim strahom. Poslednji je bil sigurno popolnoma opravičen; kajti vedno nas je navdajala mračna misel: »Novo šolsko po-slopje se bode slabo rentovalo«. In zakaj? Vsled pomanjkanja učnih moči — osobito moških.

In glej! Že dne 22. novembra je spla-val strah po vodi. Okrajni šolski svet pre-skrbel nas je z izredno hitrostjo s potreb-nimi učnimi močmi in redno poučevanje se je pričelo.

Kakor v vsakem slučaju, uresničil se je tudi med našim učiteljstvom rek: »V slogi je moč«. Takoj ob nastopu novih učnih moči, opozoril je iste g. nadučitelj Josip Sedlak na to obče pripoznano res-nico. Razkazal je mlademu učenemu osobju

trdo ledino, katero orje že nad šeststo leto v tem dosedaj še malo znanem, a jako divnem kraju. Vesten v izpolnjevanju sta-novskih dolžnosti ter vtrajno marljiv bil je podrejenemu učiteljstvu liki zvezda vodnica, katera jih sigurno privede k za-željenemu smatru. Izkušeno in prijazno navajajoč mlade vzgojitelje k vspešnemu delovanju, nasvetoval je pismeno priprav-ljanje učiteljstva za pouk. Pokazalo se je pri tej priliki dejanski, kolike važnosti je ravno pripravljane učne tvarine. Dosegli so se vsepi, katerih početkom šolskega leta pač ni bilo pričakovati.

Plačilo trudoljubnemu nadučitelju in ubogljevemu učiteljstvu pač ni izostalo.

Dne 27. maja t. l. posetil je tukajšnje šolo gospod deželni šolski nadzornik Fr. Hubad. Z vsepih in marljivostjo učiteljstva je bil očividno zadovoljen. Istotako se je izrazil gospod okrajni šolski nadzornik A. Jeršinovic povodom nadziranja šole dne 11. julija t. l. jako laskavo.

Deželni šolski svet je vsled poročila deželnega šolskega nadzornika imel pri-liko iznova uvideti, koliko velja vesten šolski voditelj in kolika zasluga gre na-šemu g. nadučitelju.

V seji dne 8. julija t. l. je izdal šoli v Loškem Potoku odlok, s katerim se g. nadučitelju Josipu Sedlaku izreka za upe-ljavo natančnega pripravljanja učiteljstva za pouk pohvalno priznanje.

Uvažujoč prekoristne zasluge imeno-vanega tudi izven šole, namreč pri uzornem obdelovanju kmetijske drevesnice, kakor tudi pri skrbnem gojenju cerkvenega petja, izreka se delavnemu g. nadučitelju iskrena čestitka.

Naj Vam bode, gospod nadučitelj, zaslužno priznanje šolske oblasti ne le plačilo, nego tudi bodrilo v prosepah nadalj-nega delovanja naše prekrasne štirirazred-nice! V to pomoz! Bog!

Rimski klerikalizem

in še to in ono.

XII.

Klerikalizem je nesreča ne samo v političnem oziru, nego tudi v kulturnem. Predno pogledamo, na kaj deluje klerika-lizem v tem oziru, ozirimo se nekoliko na-zaj, da spoznamo postanek sodobne kulture.

Kristijanska cerkev je vzrasla na raz-valinah rimskega cesarstva. Mnogokrat se čuje, da je cerkev podala človeštvu sedanjo kulturo, alito je jedna tistih fundamentalnih neresnic, ki jih je kle-rikalizem utihotapil v svetovno povestnico. Kristijanska cerkev je vedno živela le od ostanikov rimske kulture, ali pod nje-nim vodstvom so narodineškega cesarstva prišli na nižjo stopnjo kulture, kakor so bili v poganskih časih in sodobna kultura je v bistvu sad stoletnih bojev proti cerkvi, ustvarjena ne s pomočjo cer-kve, ampak proti nji, kar se spozna že iz tega, da sloni na temeljih, ki jih cerkev deloma še danes ne priznava in jih morda nikdar ne prizna.

Cerkev je od rimskega cesarstva pre-vzela bogato dedščino, kajti Rimljani so bili velik narod, četudi jih pisatelji zgo-dovin dostikrat nič preveč ne čislajo. Na polju literature, na polju znanosti in umet-nosti niso Rimljani nič posebnega ustva-rili, a bili so krepak, heroičen na-rod, polni strastne ljubezni za svojo do-movino, za svojo svobodo in neodvisnost, veliki državniki, znameniti vojskovodje in organizatorji, ki so znali z občudovanja vredno energijo povprečju svojemu gospod-stvu silni kaos evropskih, azijskih in afri-ških barbarov. Sv. Avguštin jim je očital in to se tudi v naših dneih dostikrat čita, da so bili kruti, da so bili neizprosni in lakomni. Ej, mar je bilo drugače mogoče izhajati? Kako naj bi pa bili Rimljani branili svojo svobodo in neodvisnost proti divjim barbarom, kakor s krutostjo? Ali si more kdo v življenju ohraniti prostor-ček pod solncem, če v prvi vrsti ne misli nase in če nima navih in fizičnih moči? S tem, da so Rimljani središče kulture prenesli v Evropo, s tem, da so svoje prak-tične interese brezobzirno, dostikrat gro-zovito, vedno trdo, a pravzaprav nikdar neplemenito branili, so ustvarili mogočno trdnjavo kulture, ki je še stoletja po njih propadu vplivala na vse človeštvo in vpliva deloma še danes.

To plemo, ta žlahtni narod, ki je tako veliko ustvaril in storil za človeštvo, je po rimskih cesarjih prevzela cerkev. Imela je material, da ustvari novo kulturo, a storiti tega ni mogla in tudi ni bila spo-sobna. To, kar je bil ta narod v po-ganskih časih, ni postal in ne po-stane nikdar več, še senca tega ne, čeprav se je pomladil pred stoletji vsled križanja z zdravimi, nepokvarjenimi narodi.

In to je naravno. Cerkev je z naukom, da je skrbeti le za življenje po smrti, tu na zemlji pa vse prenašati z udanostjo in po-trpežljivostjo, še naj bo duša izveličana, zadušila v tem narodu (kakor tudi v dru-gih) krepke življenske instinkte. Boj za obstanek, tako posameznikov kakor celih narodov zahteva neustrašnost in moči in moškega heroičnega mišljenja. Le na-rod, ki imajo veselje do življenja na tem svetu in ne poznajo ne potrpežlji-vosti in ne udanosti, se ohranijo, se razvijajo in napredujejo. Te instinkte je cerkev zatrla, smatrajoč jih za nekristijan-ske in zato se potomci starih Rimljanov niso mogli nikdar več povzpeti do tega, kar so bili njih dedje, in se tudi ne bodo.

Pač se je že stoletja še jedenkrat vzbudil stari latinski duh. Nastala so v Italiji svobodna mesta, kjer so se mogli raz-viti možje, kakor Petrarca, Ariosto, Cor-regio, Galilei in drugi nesmrtniki. Krona vseh teh mest, Florenca, domovina Dan-teja, Donatella, Leonarda in Michelangela je postala središče protirimskega in-dividualističnega gibanja Italija-nov. Začelo se je novo politično in kul-turno življenje. Šele tedaj je mogel impo-tentni Rim okrasiti svoje cerkve in palače. Oživel rimski duh je silil na svobodno, politično in narodno organizacijo v na-sprotju z zahtevami cerkve in njenimi imperialističnimi in despotičnimi prizade-vanji; silil je na svobodo in individualno samostojnost v nasprotju z grobno jedno-ličnostjo, ki jo je obetala Civitas Dei; silil je na svobodno raziskavanje nature v na-sprotju s cerkvijo, ki tolmači naturo dog-matično; silil je na svobodo v verskem oziru v nasprotju s cerkvijo, ki ne pripo-znava v tem oziru niti iskric svobode, Skoro vsa Italija je tedaj kar nakrat raz-cvetela in se razvila do čudovite visokosti, a ta krasni plamen je tudi grozno hitro ugasnil. Zadušila ga je cerkev, kije to novo kulturo sovražila, ker je bila nevarna njenim posvetnim težnjam. Na tej resnici ne izpremeni nič dejstvo, da se je cerkev časih posluževa-la v svoje namene stvariteljev tega zadnjega vzleta latinskega duha. Rafael je s svojimi nesmrtnimi umotvori pač okra-sil mnogo cerkv, a vendar je bil sovraž-nik klerikalizma in goreč častilec in so-mišljenik tistega Savanarole, ki ga je dala cerkev sežgati, tako goreč, da je imel celo pogum, mu sredi papeškega Va-tikana postaviti večni spomenik!

Italijanska renesanca naredi tisti utis, kakor paroksizem katerega umirajo-čega. Bila je silno kratka. Komaj je bil Taaso zatisnil oči — in ž njim je umrla italijanska poezija — je bil Giordano Bruno sežgan. Campanella, zadnji italijanski fi-lozof, je umrl, ko so ga trpinčili in raz-meroma kmalu potem je bil z Galilejem konec italijanske fizike. Vešala, na ka-terih je končal Arnoldo Bescianski, gr-made, na kateih sta bila sežgana Sava-narola in Bruno, razbeljene klešče, s katerimi so Campanelliju in Galileju tr-gali meso z života in jima lomili kosti, to so in ostanejo simboli boja rimskega klerikalizma proti individualni svobodni posameznikov in narodov in proti svobodni kulturi.

Cerkev je svobodo in kulturo, ki jo je rodila renesanca, zatrla in zadušila sta-rega latinskega, proti klerikalizmu punta-jočega se duha. Štem je pa tudi ubila notranjo moč italijanskega na-roda.

Kdor pride danes v Italijo, zapazi hitro da je ta narod podoben škriancu, kateremu so bile zlomljene peroti. Si-cer se pojavijo še zdajnjaj možje, kakor Cavour, ki se z obupno energijo trudijo, spraviti ta narod naprej, spraviti ga do veljave, kakor ga je imel nekdaj, ali vse je zastoj. Italija ne more dohajati drugih narodov v nobenem oziru, zaostala je povsod, ker je klerika-lizem zastrupil dušo italijan-skega naroda.

Ravno to, kar smo povedali o Itali-janih, velja skoro do pičice tudi o Špancih. Verni Cervantes je rad navajal pregovor: »Za križem tiči hudič«. S tem je hotel reči, da duh, kadar je vkovan v spone slepega in brezpogojnega verovanja v cerkveno avtoriteto in izgubi svobodo, ni več z možen ustvariti kaj trajnega in velikega, marveč degenerira. Cervantes je bil dober prorok, kajti med tem je hudič res vzel plemeniti narod Don Quišota!

Ko bi bila cerkev kulturna sila, ko bi cerkev bila v stanu pomagati narodom do višje kulture, do večje npravnosti, do go-spodarskega blagostanja in politične veljave, potem bi moral biti danes italijanski narod prvi narod na svetu, prva kulturna in politična potenca, kajti cerkev je bila absolutna vo-diteljica tega naroda dobrih 1200 let. A kaj vidimo? Pod cerkvenim vodstvom je ta narod v vsakem oziru propadal. V minolih 1200 letih sta v življenju tega naroda le dva svetla momenta: čas omenjene renesance, ki je pravi upor proti rimskemu gospod-stvu, in najnovejša doba, ki je papežu vzela posvetno oblast in Italijo teri-torialno in duševno združila — zopet v

boju proti cerkvi. Ali da bi ta narod kdaj postal, kar je bil, to je po njegovih nra-vnih, kulturnih, gospodarskih in političnih razmerah skoro izključeno.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6 avgusta.

— **Osebnosti.** Vojni zapoved-nik fcm. Succovaty je prišel sinoči v Ljubljano in odšel danes na Notranjsko. — Vojni kurat gosp. Fran Ivanetič je premeščen v Gorico. — G. Josip Šmuc, prometni uradnik in asistent c. kr. državne železnice v Beljaku, je imenovan za na-čelnika postaje Kamnik.

— **Jurij Polenšek** se vedno igra »pravičnega« kazenskega sodnika. Sedaj ima svoje »krvave« asise v Podkrajju, kjer so bile zadnjič občinske volitve. Pri teh je, kakor je znano, zmagal pobožni cele-batar Mezeg. Volitve so končane, ali Jurij Polenšek ima sedaj svoje gostije. Kleri-kalce oprijemlje z žametovo svojo šapo, liberalce pa davi z železnimi kremplji. Če poseka »liberalce« Janez Sirca pri poti bukovo drevesce, ki je bilo cenjeno 1 K, je to tatvina, ki se kaznuje s petimi dnevi zapora. Če pa »klerikalce« Jože Lazaj naseka lesa v tujem gozdu, ki je cenjeno na 7 K, to ni tatvina, češ, nase-kalo se je samo trnje, ki ni bilo nič vredno! Če »klerikalce« Anton Rupnik poseka v gozdu Ferdinanda Kobala dvaj-set drevesc, ki so bila cenjena na 20 K, to ni tatvina, češ, da je Ferdinand Kobal prejšnjo leto sam dovolil, da je smel An-ton Rupnik nekaj lesa posekati. To dovo-ljenje pa je g. Jurij raztegnil tudi na sedanje leto, da si je Rupnik prejšnje leto ves les posekal, kar se mu je bilo dovolilo. Obsojen pa Anton Rupnik ni bil, ker bi bil drugače izgubil volilno pravico za ob-činske volitve v Podkrajju. Dr. Šusteršič bi rekel: kdaj se bode že enkrat konec storilo tem l! Čudimo se državnemu funkcionarju, da spravlja molče vse opro-stilne sodbe g. Jurija v svojo malho! Je pač res: komandant kazenskega sodišča v Vi-pavi je g. Mezeg!

— **Shod društva slovenskih odvetniških in notarskih urad-nikov.** V nedeljo, dne 3. t. m. se je vršil v prostorih hotela »Štrukelj« shod kranj-skih odvetniških in notarskih uradnikov z namenom, da se ustanovi v Ljubljani II. skupina v Celju obstoječega »društva slovenskih odvetniških in notarskih urad-nikov« za Kranjsko. Predsednik društva, g. Bovha, je pozdravil navzoče, na kar je bil izvoljen predsednikom shoda odvet-niški kandidat g. dr. Ivan M. Hribar, ki je, predstavivši magistratnega zastopnika, g. oficijala Gutnika, poveril besedo g. Pintarju. V poročilu o 2. točki dnev-nega reda: »Govor o organizaciji in dru-štvenih težnjah« je ta povdarjal potrebo organizacije tega stanu. Saj se je ta stan organizatorično še tako malo povspel, dasi ima toliko upravičenih želj, ki se pa, žalibog, le preveč po tihem goje. Specijalno je povdarjal potrebo organizacije v svrhu dosege nedeljskega počitka, ureditve službenih razmer in preskrbe za starost zakonodajnim potom, da bi se dalje uvedlo varstvo tega stanu disciplinarnim potom, da bi se plače uravnale po kra-jevnih razmerah itd. G. Jančigaj je, pritrjuje referatu g. Pintarja, priporočal, da se društvo poganja za popoln ne-deljski počitek in zlasti ožigosal na-meščanje vpokojenih državnih uradnikov v odvetniških in notarskih pisarnah. K temu zadnjemu predmetu od g. Karlin-gerja predlagana resolucija je bila spre-jeta soglasno. Na predlog g. Pintarja se je sklenila ustanovitev II. skupine tega prepotrebnege društva za Kranjsko v Ljubljani in so vsi navzoči zborovalci pri-javili svoj pristop k isti. Ob pol 8. uri zvečer je gospod predsednik zaključil shod.

— **Iz Toplice na Dolenjskem** se nam piše: Pripetila se je nesreča! V soboto zvečer dne 2. t. m. se je v neki gostilni nekoliko politiziralo, kakor je pač navada. Govorilo se je, kar pojejo že pički po strehah, da je mnogo oderuhov, ki so žegnani, da papež ni revež in tudi ne jetnik in da ni resnično, da bi on na slami ležal, ter da se bodo škofovi zavodi v Št. Vidu samo potom beračenja sezidali. Če je prav ta pesmica že stara, pa je vse-jedno neki farški kuharici v želodcu oble-

žala, da je kar hitro za rano zjutraj nesla gospodu kaplanu na ušesa, da je potem mogel hitro po njej napraviti pridigo. Če je prav pri deseti maši dopoldne tisti junak govoril, da obrekovanje ljudi in prekladanje marnij je greh, pa je vse eno to njemu prav prišlo in zatorej je popoldan pri krščanskem nauku sestavil svojo pridigo iz samih marnij. Seveda, če on kaj stori, ni nič greh, in tudi ne obrekovanje. Govoril je tako: »V tej krščanski vasi se je govorilo ali zabavljalo v neki gostilni, katere ne bom z imenom povedal, čež častiljivega papeža in tudi čež knezoškofa A. Bonaventuro. To je grdo od gostilničarja, da trpi tistega liberalca v svoji gostilni in da ga ne zažene na cesto, in če se bode še enkrat kaj takega zgodilo, bodem potem povedal gostilničarjevo ime.« — Veste, gospod kaplan, mi ne bomo tujece na cesto metali, ampak nam bi bilo ljubo, če bi več takih možakov dobili v našo vas, da bi ljudstvo podučili o vaših neumnostih. Če bi pa ljudje poslušali take ljudi, ki so še mokri za ušesi, potem bi pa ne bilo treba ljudi na cesto metati, ker bi za gotovo sami izostali. Saj veste, da tudi Vi niste na škodi, če je več ljudi tukaj. Ravno tisti, ko je tako govoril, da je kaplana raztogotil, je gotovo boljši kristjan kakor pa gospod kaplan sam. Če bi sami konsumarji tukaj bili in pa farovške kuharice, bi tista možnjica, ki pri vsaki maši po cerkvi leta, velikokrat prazna ostala. Obžalujemo Vas, gospod kaplan, da vkljub 16letnim študijam Vam ni mogoče ene svete pridige skupaj spraviti, nego morate čakati na dobre svete farovških kuharic. Kolikor časa boste še tako mlečni kakor ste sedaj, se nikar v politiko ne mešajte. Če še ne veste, Vam povemo sedaj, da mi ne živimo od Vas, ampak Vi živite od nas, naj smo delavci ali pa kmetje.

— **Železniški minister Wittek** se je peljal dne 5. t. m. skozi selško dolino ogledat si dela, ki se vrše v predoru Podbrdom nove bohinjske železnice. V Železnikih sta gospoda ministra pozdravila g. župan Košmelj in g. nadučitelj Levičnik. Minister je stopil z voza in se pogovarjal z njima nekaj minut, potem se je odpeljal dalje proti Zalilogu in od tam naprej.

— **Učiteljske vesti.** Učitelja na ljubljanski gluhonemnici gg. Jo's. Armič in Anton Arko sta na lastno željo premeščena na prejšnji svoji službi, na njihju mestu pa sta imenovani učiteljici gdčna. Pavla Vodnikova iz Ljubljane in gdč. Uršula Zupančičeva iz Metlike. — Adjunkt kaznilnice v Mariboru gospod Avgust Bothe je imenovan nadzornikom ženske kaznilnice v Begunjah.

— **Čudno, čudno . . .** Iz Savske doline, se nam piše: V Sevnici priredi v nedeljo 10. t. m. »požarna bramba« slavnost; za podlago v to zbrala si je krstenje — ne nove — stare brizgalne; krstenje se bode vršilo s »šampanjem«! To naj bi že bilo — a, da se je v vspeh slavnosti postavila »nemška igra«, da so »plakati« najprvo nemški, potem slovenski, da je pola za nabiranje tombolskih dobitkov samo nemška bila, to je, kar provzročuje v nas neko pomilovanje; čudno res, da se kaj takega more zgoditi na slovenskih tleh v Sevnici, kateri trg hoče biti slovenski. S pomilovanjem so to sosedne požarne brambe na slovenskih tleh na znanje vzele, kajti s tem činom pritiskala si je sevnška požarna bramba slab pečat! — Sploh se čuje, kako v Sevnici vse nazaduje, žalostno je to in nas sosedo to boli! Odkod tak veter piha, tega ne bomo preiskovali, morda nam bode to kak drug dopisnik v bodoče pojasnil! Obelodanili smo, kar vsakega pravega Slovenca globoko v srce boli; radovedni smo na izid te slavnosti! — Sevnčanje, ste lahko ponosni!

— **Po nemški pevski slavnosti,** Iz Gradca se nam piše: V sobotni številki »Tagblatt« se neki ljubljanski dopisnik silno togoti in jezi, da niso slovenski časopisi priobčili daljših »slavospevov« o sijajno uspeli nemški — recte — vsenemški pevski slavnosti v Gradcu. »Slov. Narod« je bil celo tako predrzen, da je graško slavnost — horribile dictu — označil po resnici in po pravici. Namesto, da bi se slovenski žurnalisti »učili« od Nemcev, kako »vspešno« prirejati veselice, pa raje — zabavljajo. Vse to pa seveda iz gole

zavisti, ker nimate ljubljanski Slovenci ne-le nič dobička od svojih narodnih veselice, ampak celo izgubo. Ti preklicani bratci-lačni-pergarji Čehi, pravi »Tagblatt«, Vam nikdar še dlake ne puste v Ljubljani, kadar jih potrebujete za — štafažo. Naredite pa Vam samo precej veliko luknjo v mestni blaginji! Ali ste čuli, Ljubljancani, levite, ki jih Vam bere »Tagblatt«? A to je samo zabavljanje, — boste rekli — kje pa je pouk, kako ravnati s tujci — pardon — z našimi brati, kadar nas pridejo obiskat? Ker pa o tem »Tagblatt« — molči, naj naslednje vrstice vsaj nekoliko pojasne, kako so ravnali graški Nadnemci na tretjo potenco s svojimi bratci, da so jim prepustili vkljub »heller Begeisterung« več milijonov mastnega »drobiža«. Postelje so se oddajale po 4 do 5 gld. za eno samo noč! Občeznan je slučaj, ko se je za sobo z jedno posteljo zahtevalo — 10 gld.! Župan je dal sicer nabiti oklic na »strammdeutsche Bürgerschaft«, da naj ponudi »den liebwerten Särgern« zastoj stanovanja, a ne verjamemo, če je bilo le pet meščanov tako »požrtvovalnih«. Jako veliko tujece je moralo plačati po dvakrat — trikrat svoja prenočišča odboru, ki je skrbel za stanovanja. To je tisti hvalisani nemški red, »wo alles klappen muss«. — Višek nesramnega odiranja tujece pa so dosegle nenormalne cene jestvin in pijač. Za porcijo golaža se je zahtevalo — 70 kr.! Kolač, ki je veljal »podjetnega« krčmarja 90 kr., se je spečal za — 7 K! V neki restavraciji pri »Hilmtelchu« je veljalo pol vrčka piva — 16 kr.! Takih in enakih slučajev naveli bi lahko še par desetlin. Dva velika tukajšnja časopisa sta sama ožigosala brez vestno oderuštvo graških ultranacionalcev za nemške pevške slavnosti, in sicer »Volksblatt« in pa najpoštenejši list v celem mestu — »Arbeiterwille«. Pred poslednjim se tresejo naši Schönerer-jančki, Wolfjančki in drugi pijančki kakor šolarčki pred šibo. Vsak čas morajo pogoltniti kako grenko resnico. Nacionalni listi so toliko pisarili, čvekarili zadnje dni o grozni navdušenosti velikonomških in drugih svojih bratcev za graško mesto — die Stadt der Grazien — in — notabene — njegovo gostoljubnost (!); toda »Arbeiterwille« je konstatoval vse kaj drugega. Sosebno Velikonemci so bili baje razočarani. (Kaj ne bi bili, ko so bili tako skubljeni, imeti so pa hoteli vse — zastoj!) Celo huronsko »heil«-tuljenje graškega moba jih ni navdušilo. Mnogi so nejevoljno vzklicavali: »Kaj pomeni to bedasto rušenje?« Pri ljudski slavnosti v »Industrie«-parku, kjer so prodajale same graške device v gornještajski narodni noši, jestvine in pijače, je podalo mnogo trpkih dovtipov iz ust Velikonemcev. »Kje pa imate vaša hvalisana planinska dekleta, ki so bajé tako — »feš«? Vsaj so to samo »ausgerackerte« babe.« Tako in jednako se je sodilo vse vprek. Celo pivu, ki vendar ni »windisch« (na adresi zelenemu otoku v ljubljanski kazini) in jesiharskemu šilherju se je pridno zabavljalo. Kakor tedaj vidite, se mnogi nemški bratci niso nič kaj dobro, pa tudi ne posebno varno počutili v našem vsenemškem gnezdu. No, pa da so le imeli naši srboriti petelinčki dvojen dobiček. Prvič so se smeli zopet enkrat pošteno nakrutili s svojim hajlanjem, drugič pa so si ob jednom napolnili prav pridno svoje žepe z bratskim denarjem — vse v večjo čast in slavo stare mamice Germanije. Glejte, dragi rojaki, tako bi morali tudi Vi po »Tagblattu« ravnati s svojimi brati, kadar Vas pridejo obiskat v belo Ljubljano. A tega, hvala Bogu, to dobro vemo, še niste zmožni in tega kot vrli Slovani, katerim je že od nekdanj prava gostoljubnost v dejanju in ne samo na jeziku sveta, tudi nikdar ne boste storili. »Mi črnci smo vendar boljši ljudje«. Zapomni si že to ljubi »Tagblatt«! Na svidenje! Več bindičarjev.

— **Ljubljanska društvena godba** priredi danes zvečer dne 6. avg. na vrtu Auerjeve gostilne Koncert z čisto novim vspehom. Člani in otroci prosti. Nečlani plačajo 15 kr. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Jutri bo koncert pri »Lloyd«.

* **Najnovejše novice.** Voda je udrla v rudnik »Marijina jama« na Češkem. Rešili so iz jame 76 delavcev, le eden je utonil. — V Be-

netkah se zopet podira. V baziliki San Giovanni e Paolo se je porušil visok steber in kos zidu. Ljudje so zbežali iz cerkve ter ni nihče ponesrečil. Inženirji so takoj zgradili cerkev s plotom ter jo zaprli. — Nova iznajdba. Španski inženir Gabaro je iznašel električno miniaturno vzdigalnico, ki razdeli v najkrajšem času pisma po mestu, za kar zadostuje en edini uradnik. — Občutljiv mož. Na Dunaju je zblaznil 39letni komptarist Jos. H. iz samega kopnenja po družini, ki mu biva v Libercih. — Madama Humbert — blazna, tako sta dognala dva sloveča zdravnika, ki sta preštudirala vse njene sleparske čine. V dokaz te trditve bi seveda bilo dobro, ako bi mogli sleparko — najti ter jo duševno preiskati. — Petrolej se podraži, ker hočejo gališki bogataši pokupiti vse manjše izvire ter jih vstaviti, da bodo potem v glavnih produkcijah nastavili poljubne cene. — Človeška zver. 50letni mašinist M. Leopoldi na Reki je hotel ubiti s sekuro 2letnega svojega vnuka, ker mu zet Pauletti ni hotel dati denarja za pijačo. Oče in mati sta skočila med otroka in zbesnelega očeta oziroma tasta, na kar ta sicer ni otroka zadell, pač pa je njegova roditelja tako posekal, da ne bodeta ostala pri življenju.

— **Smolnikarske kupčije.** Ne samo naš »prečastiti« Luka, tudi na Češkem napravljajo duhovniki izborna kupčijo z lursko vodo. Župnik Soreja v Libohu naravnost krošnjari z lursko vodo po svoji in sosednjih župnijah ter jo vsiljuje najrevnejšim ljudem per liter samo — 3 K. Neki kemik je to čudodelno vodo natančno preiskal, pa ni mogel najti nikake razlike med to in vodo iz — Labe. Čudno je le, da se okrajni zdravniki in oblastva sploh ne postavijo proti takemu sleparstvu.

— **Kako se vzgaja mladina k nečistosti.** V neki katoliški šoli v Kolinu imata mlada kateheta navado, da se stavita učencem in učenkam za spoved lističe z vprašanji, na katera je treba potem po vrsti odgovarjati. Neki deček je vprašal starše, kaj se to pravi »nečistost gledati, slišati in storiti«. Starši so bili seveda osupnjeni, na kar jim je prinesel deček katehetov listič. In na tem listu je bilo čitati: »6. zapoved. Rad sem nečisto mislil; kolikokrat?« — Nečistosti sem rad gledal, slušal, govoril in popeval; kolikokrat? — Nečistosti sem uganjal sam ali z drugimi; kolikokrat?« In ko so potem taki nedolžni dečki ali nevedne deklice o teh vprašanjih živo premišljevali ali pa pri starejših vpraševali, ni hudir, da bi ostala mladina neokužena!

Društva.

— **„Pevsko društvo „Slavec“** v Ljubljani priredi v nedeljo dne 14. septembra t. l. veliko vrtno slavnost v širšem obsegu. Podrobnosti objavijo se pravočasno.

— **Nedeljskega izleta tiskarskega društva v Kamnik** se je udeležilo čez 60 članov s svojci in prijatelji. Po zajutru v zdraviliškem salonu so se gostje odstranili in se je pričel shod, na katerem so društveniki temeljito razpravljali o društvenih in tiskarskih razmerah. Dasiravno je shod, ki je imel namen seznaniti člane z vsem, kar se tiče njih obrta in organizacije, trajal nad tri ure, se vendar niso mogle rešiti vse točke dnevnega reda, ker je bil čas resnemu delu izleta prekratek. Po shodu so si gostje natančno ogledali mesto. Popoldanski izlet v okolico in veselica se nista mogla vršiti vsled dežja in so se izletniki v manjših skupinah razšli po mestu ter se zabavali v prijaznem Kamniku.

— **Dolenjski „Sokol“ v Novem mestu** ima dne 9. t. m. ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih gosp. Alojzija Pintarja v Kandiji svoj izvanredni občni zbor. Vspored: 1.) Volitev starostov ter dveh odbornikov. 2.) Raznosterosti.

— **Delavsko bralno društvo v Idriji** priredi v nedeljo dne 17. avg. t. l. v korist »podpornemu društvu« za revne dijake na mestni realki v Idriji ob 4. uri popoldne na velikem trgu »javno tombolo« s 15 dobitki, vrednimi 600 kron, in sicer: Tombola: 1. junec, vreden 110 kron; 2. junica, vredna 90 kron; 3. prešič, vreden 60 kron. Činkvino: 1. hišna omara, vredna 40 kron; 2. hišna omara, vredna 40 kron; 3. koža podplatov, vredna 40 kron; 4. ura z nihalom, vredna 30 kron; 5. ura z nihalom, vredna 30 kron; 6. vedro vina, vredno 30 kron. Kvaterno: 1. srebrna žepna ura, vredna 25 kron; 2. vreča moke, vredna 25 kron; 3. kos platna, vreden 20 kron; 4. oven, vreden 20 kron; 5. oven, vreden 20 kron; 6. šaljivi dobiček, vreden 20 kron. Srečke prodajajo se po 30 vinarjev. V slučaju neugodnega vremena vrši se tombola prihodnjo nedelo dne 24. avgusta. Ker je stvar jako važnega pomena in v obšernostno podporo revnim dijakom, nadeja se odbor, da se bode slavno občinstvo tudi radovoljno odzvalo našemu pozivu ter nas z obilno udeležbo počastiti blagovolilo. Zanimanje za stvar je že jako veliko, nadejati se je tudi mnogo vnanjih gostov,

tako da upamo pri ugodnem vremenu v resnici praznovati pravi narodni praznik. Odbor.

Književnost.

— **„Slovenka“** ima v svoji 7. številki naslednjo vsebino: Žensko srednje šolstvo v Avstriji. Spisal dr. Iv. M. — Večerne ure. Utva. Trst. — Po ptuji krivdi. F. J. Doljan. — Potnikova pesem. Fran Žgur. Poddraga. — Kaj je glavni vzrok, da se večina moških protivi ženski osamosvoji? Sava. — Fantazije iz Ljutomerških Goric. Speval V. S. Fedorov. Dunaj. — Magdalena. J. S. Machar. Z dovoljenjem pesnikovim prevel Ant. Dermota. Praga. — Dvojna morala z ozirom na detomore. Ivanka Klemenčič. — Savinski venec. Zložil Žiga Lajakov-Mozirski. — Boris Godunov. A. S. Puškin. Prevel Edvič. — Beleške.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 6. avgusta. Pred kratkim razglašena zaroka vojvode Siegfrieda bavarskega z nadvojvodinjo Marijo Anunciato, hčerjo nadvojvode Karola Ludovika, se je v obojestranskem porazumljenju razveljavila.

Benetke 6. avgusta. Benetke se takorekoč podirajo. Cerkev dei Frari je močno razpokana, pri cerkvi S. Giacomo e Paolo, se je podrla jedno okno, pri cerkvi San Maurizio poka zidovje, strop Sv. Štefana pa se podere gotovo, vsled česar so bili deložirani prebivalci bližnjih hiš. Za zgradbo stolpa sv. Marka je kralj daroval 100.000 lir.

Rim 6. julija. Iz Vatikana je francoska duhovščina dobila jako concilijantna naročila glede borbe proti vladi. S tem hoče Vatikan doseči, da prezident Loubet ne obišče italijanskega kralja.

Petrograd 6. avgusta. O sestanku ruskega carja z nemškim cesarjem v Revalu piše vse časopise ledeno mrzlo in neprijazno, deloma kar sovražno proti Nemčiji.

Carigrad 6. avgusta. Turška vlada je pri bolgarski vladi protestirala proti temu, da se bo 10. t. m. vršil v Sofiji macedonski kongres; in zahtevala, da se ta shod prepove.

London 6. avgusta. Kralje odobril skrajšani ceremoniel za kronanje dne 9. t. m. Na kolodvoru ga bodo sprejeli prestolonaslednik, ministrski predsednik Balfour in maršal Roberts. Propoved odpade, isto tako odpadejo litanije in oznanilo nadškofovo o kronanju se silno skrajša, v drugih točkah ostane ceremoniel nespremenjen.

Poslano.*)

G. Ivanu Komatiču, agentu s kmetijskimi pridelki

v Ljubljani.

V svojem »Poslanem«, priobčenem zoper nas v 166. številki »Slovenskega Naroda« z dne 22. m. m., drznili ste se trditi, da ne stojite v nikaki zvezi s »Poslanim« Franceta Volčiča, priobčenim v 159. številki tega lista Vaši agenturi v nepošteno reklamo.

Danes pa je podpisana tvrdka v prijetnem položaju, da ožigosa v javnosti Vaš navedeni zagovor lažnivim in dozdevno po Francetu Volčiču iz Gorenje vasi priobčeno »Poslano« kot priprosto sleparijo, uprizorjeno od Vas v umazane konkurenčne namene.

Imenovani Franc Volčič, vulgo Soršek v Gorenji vasi hišna št. 5, poslal je namreč podpisani tvrdki na roke njenega zastopnika izjavo, v kateri priznava, da ni on vposlal dotičnega »Poslanega«, da za to ni imel nobenega povoda, da ste marveč Vi, zlorabeč njegovo ime, vtihotapili v javnosti tisti nedostojni konkurenčni manevar.

Vse to pripravljena je podpisana tvrdka dokazati pred pristojnim sodiščem, kateremu se boste pa Vi bržčas previdno izognili! — Obvestili pa bomo o celi stvari tudi po Vas zastopano tvrdko Ježek.

Toliko v svrhu, da izve tudi širša javnost, proti kakim umazanim napadom se ima braniti v Ljubljani poštna trgovina. Skrajni čas je pač, da postane zakon vladna predloga o pripomočkih zoper ne- lojalno konkurenco!

V Ljubljani, dne 4. avg. 1902.

Karol Kavšek nasl.

Schneider & Verovšek.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (1857)

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 6. avgusta 1902.

Skupni državni dolg v notah	101.90
Skupni državni dolg v srebru	101.70
Avstrijska zlata renta	121.55
Avstrijska krona renta 4%	99.90
Ogrska zlata renta 4%	121.30
Ogrska krona renta 4%	98. —
Avstro-ogrsko bančne delnice	1596. —
Kireditne delnice	889. —
London vista	239.75
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.02
20 mark	23.41 1/2
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	94.10
C. kr. cekini	11.28

Žitne cene v Budimpešti

dne 6. avgusta 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg	K 6.67
" " april 1903	" 50 "	" 7.02
Rž " oktober	" 50 "	" 5.73
Koruza " avgust	" 50 "	" 4.93
" " maj 1903	" 50 "	" 5.19
Oves " oktober	" 50 "	" 5.32

Efektiv.

15 vinarjev višje.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda. Brdski izletniki v Vintgar 3. avgusta radi slabega vremena 6 K. — „Zamorec“ v gostilni „pri roži“ v Ljubljani pogoltnil 10 K. — Zdravniki kirurški nega oddela deželne bolnice 20 K, mesto venca na krsto umrlemu kontrolorju g. Franu Trillerju. — Skupaj 36 K. — Živeli!

Narodovo zdravilo. Tako se sme imenovati. bolesto utešujoče, mišice in živce krepčujoče, kot mazilo dobro znano „Mollovo francosko žganje in sol“, katero se splošno in uspešno porablja pri trganju po udih in pri drugih naslednjih prehlajenja. Cena steklenici K 1.90. Po poštenu povzjetju razpošilja to mazilo vsak dan lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varstveno znamko in pod pisom. 2 (12—11)

Se dobiva povsod!

Kalodont

neobhodno potrebna zobna Crème
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave.

Meteorološko poročilo.

Augst.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
5.	9. zvečer	738.5	19.4	sl. zahod	jasno	0.7 mm.
6.	7. zjutraj	738.6	15.5	brezvetr.	jasno	
	2. popol.	737.8	28.1	sr. zahod	jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 19.7°, normala: 19.5°.

Potrjim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče in brat, gospod

Anton Jager

izvošček

včeraj ob 10. uri zvečer, v 58. letu svoje starosti, previden s svetimi zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega ranjega se bode v četrtek, dne 7. t. m., ob 6. uri popoldne v hiši žalosti, Pristavske ulice št. 8, blagoslovilo ter preneslo na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Nepozabnega pokojnika priporočamo v blag spomin in molitev.

V Ljubljani, dne 6. avgusta 1902.

(1860) **Žalujoči ostali.**

Ravnokar je izšla knjižica

„Cerkvene pristojbine“

— štolnina —

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

II. natis. Cena 12 kr. (24 h.)

Založil in prodaja **Rok Drogenik** v Ljubljani, Florijanske ulice št. 33. Dobiva se tudi v L. Schwentner-jevi knjigarni v Ljubljani. (1855—1)

NB. Pošilja se samo proti predplačilu ali povzetju. Po povzetju se manj kakor 5 izvodov ne razpošilja.

Vničujte

muhe

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in kužnih tvarin. (415-142)

Najboljše sredstvo je ameriški

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Postojenci v Ljubljani!

Veselite se! **Pepe Innocente** pride in se ustavi v „hótelu“ pri Ribču! (1859)

Radi povečanja lista se išče

vajen žurnalist

— kot sotrudnik. —

Ponudbe na „Štajerca“ v Ptuj.

Hrastove in bukovne desčice za sobna tla (Brettelboden)

garantirano suhe ter najboljše kakovosti priporočila po najnižjih cenah

J. Čop, tovarna za parkete

v Mostah, pošta Žerovnica (Gorenjsko).

Oskrbi se tudi pokladanje. 1576-9

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane j. 2. kol. Proga bez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; bez Selzthal v Aussee, Solnograd, bez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj bez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, bez Selzthal v Solnograd, Inomost, bez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; bez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; bez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenz, Gurh, Genevo, Paris; bez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko, na Dunaj bez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Ljubljana-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). Proga s Novomesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano j. 2. kol. Proga iz Trbiž. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja bez Amstetten in Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi I. in II. razreda), Inomost, Franzensfeste, Solnograda, Linc, Steyr, Aussee, Ljubna, Celovec, Beljaka, Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja bez Amstetten, iz Lipske, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Solnograda, Linc, Steyr, Paris, Genevo, Gurh, Bregenz, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovec, St. Mohorja, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubne, Selzthal, Beljaka, Celovec, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Pontabel. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnart-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipske, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plazja, Budejovic, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabel, bez Selzthal iz Inomost, Proga iz Novoga mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj, iz Novoga mesta in Kočevja, ob 1. uri 5 m popoldne iz Straže Toplice, Novoga mesta, Kočevja in ob 8. uri 38 m zvečer, istotako. — Odhod iz Ljubljane j. 2. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 6. uri 25 m zjutraj, ob 7. uri 5 m popoldne, ob 9. uri 08 m in ob 19. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Prihod v Ljubljano j. 2. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 56 m zvečer poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajevemu času v Ljubljani za 2 minute spredi. (1517)

Kahm in Murnik

prodajata

brinovec in burski liker

Frana Cveka iz Kamnika.

b (1789-3)

Izšla je prva številka

„Naši zapiski“.

socijalne revije

Cena posameznim izvodom je 24 novčičev. Naročnina za celo leto znaša 2 K 80 n, za pol ali četrt leta razmerno.

Naročnino, kakor tudi prodajo posameznih zvezkov preskrbuje knjigarna **L. Schwentner** v Ljubljani. (1853)

Stanovanje

s tremi sobami, kuhinjo, kletjo, drvarnico in podstrešjem odda se mirni stranki brez otrok za novembski termin na Poljanski cesti št. 24. (1845—2)

Lokal za trgovino

se odda z novembrom v najem v Prešernovih ulicah št. 5.

Vpraša se pri lastniku. (1837—3)

Majhna družina brez otrok išče čedno stanovanje

obstoječe iz 2 do 3 sob s kuhinjo i. t. d. za novembski termin. — Ponudbe pod „čedno stanovanje“ poste restante Ljubljana. (1851—2)

Na stanovanje in hrano

se sprejmete dve deklici.

Poizve se osebno ali pismeno v Rožnih ulicah št. 17, pritličje. (1841—2)

Slavnemu občinstvu se vljudo naznanja, da se zastran regulacije na sv. Petra cesti nahaja gostilna pri „Avstrijskem cesarju“ samo od zadej na vrtu. Pekarna Potočnik in prodajalec sadja Bucik bota imela pa začasno svoje prodajalne na Marijinem trgu. — Za nadaljno naklonjenost in obilni obisk se toplo priporočata (1831—2)

Potočnik in Bucik.

Lepa priložnost

se nudi istemu, kateri bi hotel prevzeti dobro obiskovano

prodajalno v najem.

Prodajalna, v kateri se trži s špeci-risnim blagom na drobno in debelo, se nahaja na jako lepem prostoru glavnega trga v Novem mestu. Kupčuje se tudi z deželnimi pridelki. K obširni prodajalni pripada veliko, suho skladišče in prostorna klet. Eventuelno se da istemu, kateri bi prevzel s prodajalno v najem tudi stanovanje, obstoječe iz kuhinje in dveh sob, vse pod jako ugodnimi pogoji s 15. avgustom t. l. (1838—2)

Pogoji se izvedo od danes naprej pri lastniku hiše in prodajalne **Jakobu Paučič-u**, trgovcu in posestniku v Novem mestu. Oddaja se v najem vsled mnogih drugih obrtnih opravil.

3 hiše v Gradcu,

Lepo posestvo s staro, dobro vpeljano gostilno v Mokronogu,

Lepo hišo s trgovino in dve drugi hiši v Kamniku,

Hišo z zemljiščem in z gostilno v Dolenjem Logatcu,

Vilo v Kranju, (1858—1)

2 vili na Bledu, istotam tudi

2 hiši z restavracijo,

Hišo v Dovjem in

več drugih hiš in posestev v Ljubljani in v okolici

ima na prodaj

c, kr. konces. pisarna za promet posestev in zemljišč

Jos. Perhauc v Ljubljani

Dunajska cesta št. 6.

Kompanjon

se išče za pričetek špeci-risne trgovine na debelo in drobno na jako ugodnem prostoru v Ljubljani. — Premoženje v denarju 1000—3000 gld.

Ponudbe naj se pošlje do 15. avgusta t. l. pod šifro: **A. B. št. 3000** poste restante Ljubljana, (1854—1)

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.